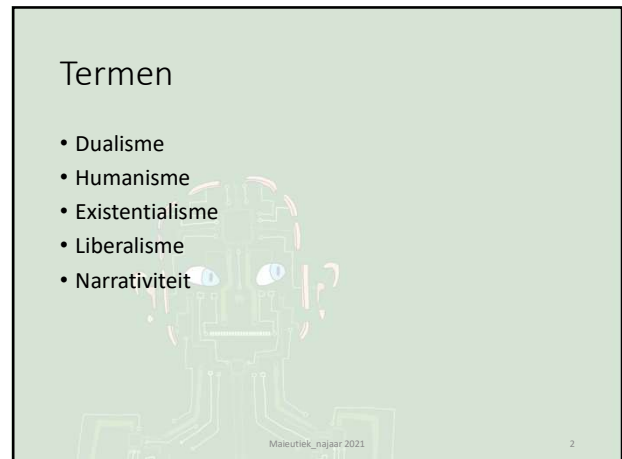
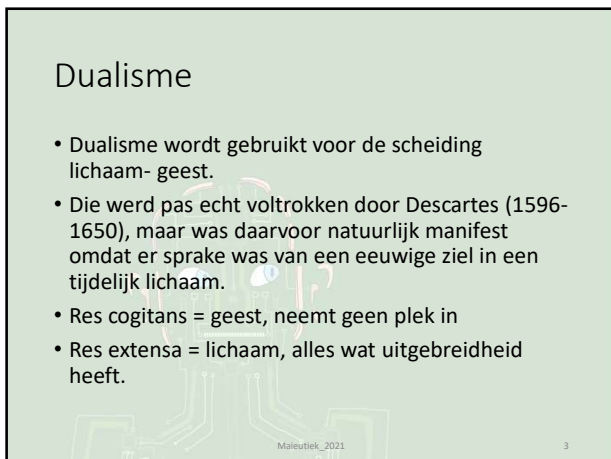

1

2

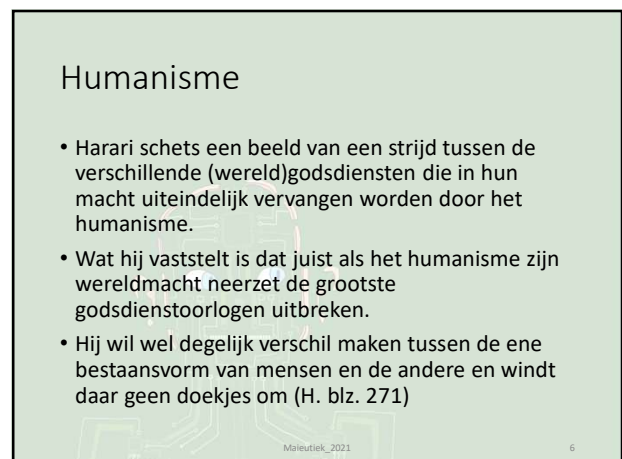
3

4

5

6

Wat is humanisme?

- Het begon met een herwaardering van de Grieken en daarmee werd de aandacht gevestigd op deze wereld en de mens. (Erasmus 1469-1536)
- Dan komen er in de 18de eeuw met name Duitse humanisten die opvoeding (Bildung) neerzetten als ideaal.
- Sartre zegt het existentialisme is een humanisme; De mens leeft in vrijheid en moet die verantwoordelijkheid dragen.
- Nu ook en misschien wel vooral een brede maatschappelijke stroming, die vanuit het idee van menselijke gelijkwaardigheid bezig is met zin en betekenis gericht op het hier-nu-maals.

Maieutiek_2021

7

7

Existentialisme

- Het existentialisme ontstaat vanuit de aanname dat de mens geen ziel heeft, maar wel vrijheid van handelen en daardoor verantwoordelijkheid draagt.
- 'De existentie gaat vooraf aan de essentie'
- Het vermogen om zelfstandig na te kunnen denken is hierbij cruciaal.
- Moderne opvattingen halen dat vermogen onderuit; wij zijn een geproduceerd subject (Foucault), wij hebben geen vrije wil (neurowetenschappers)

Maieutiek_2021

8

8

Liberalisme

Vrijheid van denken en zijn wordt meer en meer van belang in de 18de eeuw. Vanuit het idee dat de mens kennis kan vergaren over veel zaken, maar niet over geloofszaken, wordt geloof meer en meer iets van de privésfeer. Omdat de privésfeer beschermd wordt is ook vrijheid van staatsbemoeienis een speerpunt.

Vrijheid van individuen, gelijkwaardigheid en democratie gaan hand in hand met vrijheid van ondernemen en handelen. De vrije markt komt op.

Maieutiek_2021

9

9

Narrativiteit

Een narratief is een verhaal waarin het verleden wordt gedeeld en nieuwe gebeurtenissen worden ingevlochten zodat het narratief toekomstbestendig is.

Het gaat niet om feiten in een waarheidsvertoog, maar om betekenisverlening.

Een narratief moet respect opbrengen voor al diegenen die een waardevol leven (willen) leiden.

Een narratief moet ruimte bieden om met elkaar verder te kunnen wat er ook in het verleden is gebeurd. (voorbeeld Donna Tartt. Kleine vriend)

Maieutiek_2021

10

10

Narrativiteit

Harari ziet de noodzaak van een zingevend verhaal dat ook de bedding vormt van waaruit mensen gaan samenwerken, lijden verdragen, of iets groots neerzetten;

"De geesteswetenschappen benadrukken juist het cruciale belang van intersubjectieve entiteiten, die niet teruggebracht kunnen worden tot hormonen en neuronen. Historisch denken betekent dat je reële macht toeschrijft aan de inhoud van onze zelfverzonnen verhalen." (H.161)

Maieutiek_2021

11

11

Harari en de kracht van het narratief

"Misschien beleeft de neurobiologie op een dag een doorbraak waardoor we het communisme en de kruistochten in strikt biochemische termen kunnen verklaren. Maar zover zijn we nog lang niet. In de eenentwintigste eeuw zal de grens tussen geschiedenis en biologie waarschijnlijk niet vervagen doordat we biologische verklaringen voor historische gebeurtenissen zullen vinden, maar eerder omdat ideologische verzinsels ons DNA zullen overschrijven, politieke en economische belangen het klimaat zullen bijstellen en de geografie van bergen en rivieren plaats zal maken voor cyberspace.

(...)In de eenentwintigste eeuw zou fictie dus wel eens de sterkste macht op aarde kunnen worden, zelfs nog sterker dan onberekenbare asteroiden en natuurlijke selectie.

Als we dus iets van onze toekomst willen begrijpen, is het niet genoeg om genomen te kraken en berekeningen te maken. Dan moeten we ook de verzinsels ontcijferen die de wereld betekenis geven." (H.161)

Maieutiek_2021

12

12

Narratief en algoritme

We kunnen kijken in een werkend brein, we kunnen gebieden in het brein labelen en daarmee gedrag voorspellen, maar wat Harari hier benadrukt is dat we nog lang niet zover zijn dat we gedachten kunnen vangen of zelfs maar op basis van een breinonderzoek een mens kunnen leren kennen, laat staan zijn of haar gedrag in het wild (buiten de MRI-scan met alle prikkels van dien) voorspelbaar kunnen maken.

Het verhaal 'wij zijn ons brein' of 'wij zijn algoritmes' is echter zelf een krachtig narratief.

Maleuriek_2021

13